

ANKARA ÜNİVERSİTESİ UZAKTAN EĞİTİM MERKEZİ

e-eğitmen sertifika programı

1.e-Öğrenme'nin Temelleri

- Temel Kavramlar
- Uzaktan Eğitim'in ve e-Öğrenme'nin Dünyada ve Türkiye'de Tarihçesi
- e-Öğrenme Türleri
- e-Öğrenme Sürecinin Yararları ve Sınırlılıkları
- e-Öğrenme için Sistem Modeli

1. e-ÖĞRENME'NİN TEMELLERİ

1.1 Temel Kavramlar

Geçmişten günümüze uzanan süreçteki değişimlere paralel olarak eğitim ve öğretim kavramlarının da değiştiğini görmekteyiz. Bilginin iletiminde ve paylaşımında kullanılan tüm teknolojiler yaygın bir şekilde eğitim-öğretim süreçlerinde de kullanılmaktadır. Öncelikle bazı temel kavramlara bakacak olursak, eğitim, genel anlamı ile bireylere bilgi, beceri ve tutum kazandırma süreci olarak tanımlanabilir. Öğretim ise karmaşık ve çok yönlü bir faaliyettir. Öğretme faaliyetlerinin önceden hazırlanmış bir program çerçevesinde amaçlı, planlı, düzenli ve kontrollü olarak yapıldığı yerler eğitim kurumlarıdır. Planlı şekilde yapılan öğretim faaliyetleri örgün öğretim olarak adlandırılmaktadır. Öğrenme ise bireyde meydana gelen bilişsel, duyuşsal ve devinsel değişiklikler olarak tanımlanabilir.

e-Öğrenme, aslında uzaktan eğitim kavramı içerisinde yer alan bir kavramdır. Bu nedenle e-Öğrenme kavramını tanımlamadan önce uzaktan eğitim kavramını tanımlamak yararlı olacaktır. Uzaktan eğitim, farklı mekânlardaki öğrenci, öğretmen ve öğretim materyallerinin iletişim teknolojileri aracılığı ile bir araya getirildiği kurumsal bir eğitim faaliyetidir (Gülbahar, 2009). Farklı bir ifade ile uzaktan eğitim, farklı biçimlerle, farklı ortamlarda, birden fazla öğretmenin olduğu veya olmadığı, farklı eğitim örgütlerinde, değişik öğrenme seviyesi ve yaşlarda, değişik teknolojilerle, farklı öğretim yöntem ve yaklaşımlarıyla, farklı felsefi ve stratejik motivasyonlarla gerçekleştirilebilir (Simonson, Smaldino, Albright ve Zvacek, 2003).

e-Öğrenme ise, Internet/Intranet (yerel ağ) ya da bir bilgisayar ağı üzerinden, bireyin kendi kendine öğrenmesi ile gerçekleşen, bilgiye ulaşmada zaman, mekan sınırı tanımayan, eş-zamanlı ya da eş-zamansız olarak diğer öğrenenler ve öğretenler ile iletişim kurulan, bilgisayar teknolojisinin sağladığı görsel ve işitsel tepkiler ile etkileşim kurulabilen, sosyo-ekonomik statü engellerini ortadan kaldıran, bireylere yaşam boyu eğitimin üstünlüğünden yararlanma olanağı sağlayan bir öğrenme yöntemidir.

1.1.1 e-Öğrenme Yaklaşımları

e-Öğrenme, farklı öğretim ortamlarında, eğitmenin olduğu veya olmadığı, değişik öğrenme düzeylerinde, farklı teknolojilerin kullanıldığı, çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri, özel öğretim tasarımları, farklı felsefi ve stratejik yaklaşımlarla gerçekleştirilebilir. Bu farklılıklar değişik şekillerde gruplandırılabilir. Coldeway (1986), tüm öğretim uygulamaları için zaman ve mekân kavramlarının bileşimini göz önüne alarak dört şekilde incelediği bir yapı önermiştir:

1. Aynı-zaman, aynı-yer: Örgün öğretim aynı zamanda aynı yerde gerçekleştirilen öğretimdir. Genellikle sınıf ortamında ve eğitmen merkezli olarak gerçekleşir.
2. Farklı-zaman, aynı-yer: Bireyin kütüphane, öğrenme merkezi veya bilgisayar laboratuvarında öğrendiği durumlardır. Burada öğrenciye aynı öğrenme olanağı, farklı zaman dilimlerinde tekrar edilerek sunulur ve öğrenciye kendi tercihleri doğrultusunda yararlanma olanağı verilir.

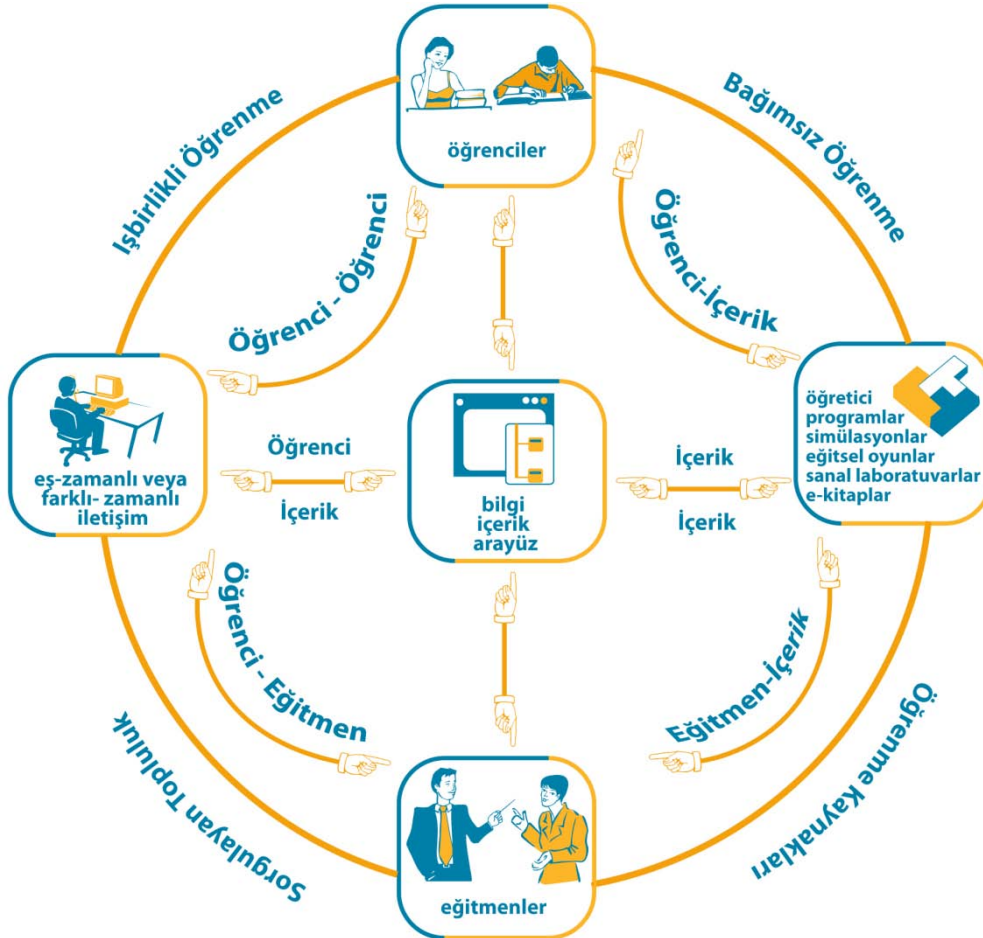
Diğer iki türde öğrenciye farklı yerlerde öğretim olanağı sunulmaktadır. Bu iki türün diğerlerinden en önemli farkı, öğrenmenin sanal öğrenme ortamlarında gerçekleşmesi ve iletişim için teknoloji altyapısı gerektirmesidir.

3. Aynı-zaman, farklı-yer: Aynı zamanda farklı yerlerde öğretim için televizyon veya uydu yayını kullanılabilir. Bu yaklaşım eş zamanlı (senkron) uzaktan öğretim olarak adlandırılmaktadır.
4. Farklı-zaman, farklı-yer: Öğrenciler nerede ve ne zaman öğreneceklerine kendileri karar verir, istedikleri yerden öğretim materyallerine erişebilirler. İnternet üzerinden web ortamında yapılan öğretim farklı zamanda ve farklı yerde yapılan öğretim için örnektir. Bu yaklaşıma ise farklı zamanlı (asenkron) uzaktan öğretim denilir.

1.1.2 Etkileşim

Sanal öğretim ortamlarını örgün eğitimden ayıran en önemli eksik eğitimci ve öğrenci arasındaki etkileşimdir. Bu nedenle e-Öğrenme sürecindeki en önemli faktör, etkileşim faktörüdür. Sanal ortamlarda etkileşim ne kadar fazla olursa, öğrencilerde o kadar başarılı olmaktadır. Bu durum pek çok araştırma tarafından alan yazında kanıtlanmış bir durumdur.

Öğrenciler, farklı biçimlerde sunulan içerikle etkileşim kurmayı, öğrenim içeriğinin sırasının düzenlenmesini, yönetilmesini ve eğitimci tarafından değerlendirilmeyi tercih edebilmektedir. Bu nedenle etkileşim, bir dizi eş-zamanlı ve farklı-zamanlı etkinlikler aracılığı ile sorgulayan bir topluluk içerisinde gerçekleşmektedir. Bu ortamlar öğrencinin sosyal becerilerinin gelişmesine, içeriğin işbirliğine dayalı etkinlikler aracılığı ile öğrenilmesine ve diğer katılımcılar ile kişisel iletişimin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Topluluk kavramı grup halinde hareket etme konusunda bireye farklı sınırlamalar da getirebilmektedir. Aşağıdaki şekilde Anderson (2008) (s. 61) tarafından etkileşimin önemini gösteren bir model görülmektedir.

Şekil 1 Etkileşimi temel alan bir e-Öğrenme modeli (Anderson, 2008)

1.2 Uzaktan Eğitim'in ve e-Öğrenme'nin Dünyada ve Türkiye'de Tarihçesi

Teknolojilerdeki gelişmelere paralel olarak eğitim-öğretim sürecinde de farklılıklar yaşanmaktadır. Öncelikle örgün eğitime alternatif olarak görülen uzaktan eğitimin, zaman içerisinde örgün eğitimi tamamlayıcı olarak da kullanılabileceği ve çok başarılı sonuçlar ortaya çıkardığı görülmüştür. Tüm bu zaman içerisinde öğretim süreçlerinde basılı ortamlardan elektronik ortamlara geçiş yaşanmıştır. Bu nedenle e-Öğrenmenin tarihi uzaktan eğitimin tarihinden bağımsız düşünülemez (Gülbahar, 2009).

Uzaktan eğitimin tarihçesine bakıldığında yaşanan süreçlerin genel olarak beş ana başlık altında toplandığı gözlenmektedir (Şekil 2). İlk uygulamalar 18. yüzyılda İngiltere ve Amerika'da gerçekleşmiş, bu süreçte "Mektupla Öğretim" olarak adlandırılan öğretim deneyimi kullanılmıştır. Bu yöntem ile öğretim içeriği posta yolu ile öğrencilere gönderilmiş ve bu şekilde daktilo, kompozisyon ve yabancı dil öğretimi yapılmıştır. Bu konuda ülkemizdeki ilk girişim 1960 yılında Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı tarafından; bazı teknik konuları öğretmek, orta dereceli meslek okulu mezunlarına yüksek öğretim imkânını sunmak üzere girişimde bulunarak, İstatistik ve Yayın Müdürlüğü bünyesinde uzaktan eğitim yapmayı amaçlayan Mektupla Öğretim Merkezi Kurulu oluşturulmuştur (Özdil, 1986). 1966 yılında ise, bu çalışmalar genel müdürlük düzeyinde örgütlenerek yaygınlaştırılmıştır (Alkan, 1966, s. 21). Bu uygulamalar dışarıdan sınavlara hazırlık, mesleki öğretim yapma, meslekleri geliştirme, öğretmeni olmayan ve boş zamanları değerlendirme eğitimi gibi etkinlikleri içermiştir.

Şekil 2 Uzaktan Eğitimin Tarihçesi

Bu süreçte yaşanan ikinci girişim "Radyo ve Televizyon Yayınları" olarak adlandırılmaktadır. 20. yüzyılın başlarında, özellikle eğitim vermek amacıyla çeşitli radyo istasyonları kurulmuş, 20. yüzyılın ortalarında ise televizyon istasyonları eğitim amacıyla kullanılmaya başlanmıştır. Ülkemizde ilk deneme uygulamaları 1974 yılında yapılmış olup, Yaygın Öğretim Kurumunun (YAYKUR) etkinlikleri ile 1978 yılına kadar sürmüş, ardından bu çalışmaları Film-Radyo-Televizyon ile Eğitim Merkezi (FRTM) tarafından yapılan TV programları izlemiştir. Ancak çeşitli nedenlerden ötürü her iki uygulamanın da başarılı olamadığı görülmüştür (Alakuş, 2003).

20. yüzyılın sonlarına doğru ise teknolojideki ilerleme hız kazanmış, "Açık Öğretim Kurumları" mevcut teknolojileri kullanarak herkes tarafından kabul gören eğitim programları oluşturmuştur. Böylece pek çok öğrenci bu kurumlardan mezun olmuştur. Ülkemizde 1982 yılında Anadolu Üniversitesi bünyesinde kurulan Açık Öğretim Fakültesi, verdiği mezun öğrenci sayıları ile dünyada ilk sıralarda yer almaktadır. 1960'lı yıllarda İngiltere ve Amerika başta olmak üzere, 1970'li ve 1980'li yıllarda dünyada Fransa, Almanya, Çin, Hindistan, İsveç, Norveç, İrlanda, Kanada, Japonya, Kore, Rusya ve İspanya gibi pek çok ülkede açık öğretim kurumları faaliyetlerine başlamışlardır.

Zaman içerisinde kurulan bu kurumlar kullandıkları teknolojileri öncelikle “Telekonferans” sonar “İnternet ve Web” teknolojileri ile değiştirerek öğretme serüvenine devam etmişlerdir. Telekonferans ile uzaktan öğretimde ilk kez çift yönlü iletişim kurulmuş, uydu yayınları aracılığı ile etkileşim sağlanmıştır. 21. Yüzyıla girmek üzereyken eğitimde kullanılan İnternet ve web teknolojileri, öğretimin niteliğinin ve kalitesinin artmasında önemli bir rol oynamıştır. Ülkemizde son on yıldır uygulanan bu yaklaşım, her geçen gün farklı kurumlar tarafından uygulamaya konulmaktadır.

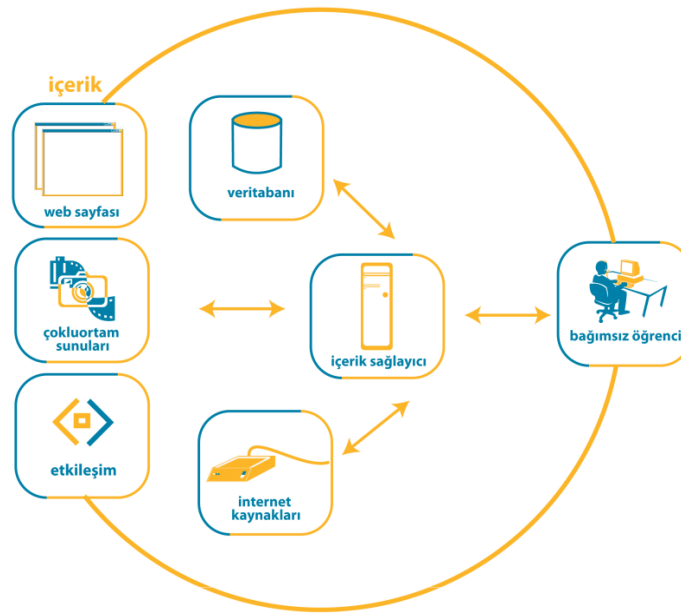
1.3 e-Öğrenme Türleri

Horton ve Horton (2003) e-Öğrenme kavramını genel olarak "web ve İnternet teknolojilerinin, öğrenme deneyimleri oluşturmak için kullanılması" şeklinde tanımlamış ve e-Öğrenme sürecini farklı bakış açılarıyla ele almışlardır.

1.3.1 Kendi Kendine Öğrenme (Tamamen Çevrimiçi)

Bağımsız öğrenci gruplarını oluşturan öğrencilerin kendi denetimleri dâhilinde gerçekleşen e-Öğrenme türüdür (Şekil 3). İçerik, web sayfaları, çoklu ortam sunuları ve diğer etkileşimli öğrenme deneyimlerinden oluşabilir. Bu içeriğe bir web sunucusu üzerinden erişilebilir.

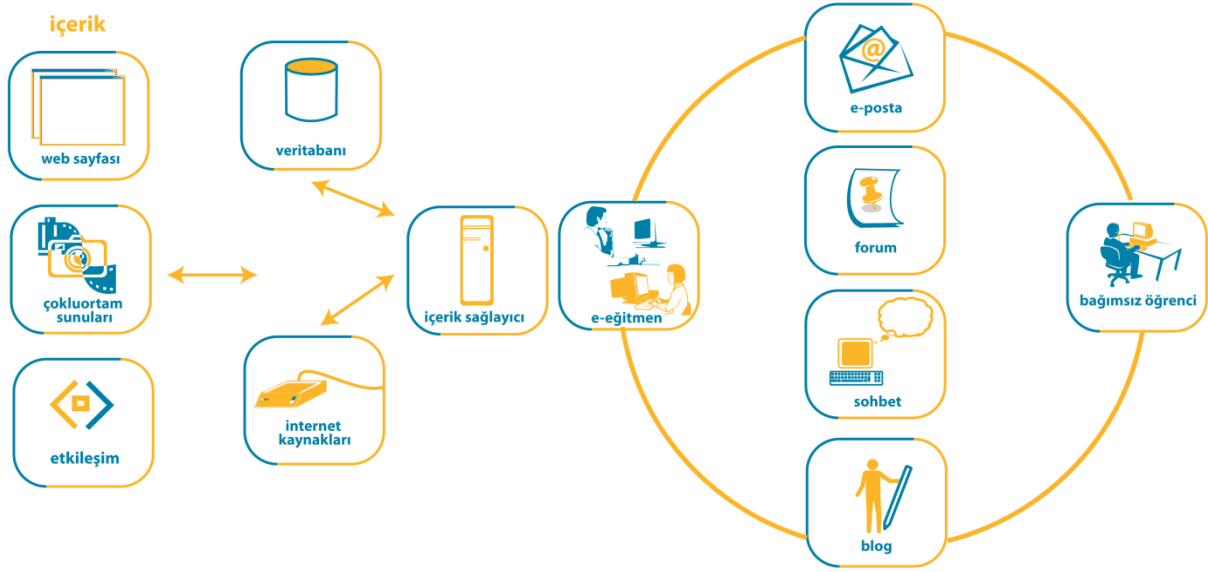
Kendi kendine öğrenme sürecinde gerçekleşen e-Öğrenme türünde içeriğin tümü ders materyalleri aracılığıyla aktarılır. Öğrenme ortamında bir öğretmen veya yönlendirici bulunmaz. Ayrıca öğrenciler arasında iletişimi sağlayan ortamlar ve araçlar da yoktur. Öğrenci tamamen bağımsızdır.

Şekil 3 Kendi kendine öğrenme

1.3.2 Alan Uzmanı tarafından Yönlendirilen Kendi Kendine Öğrenme

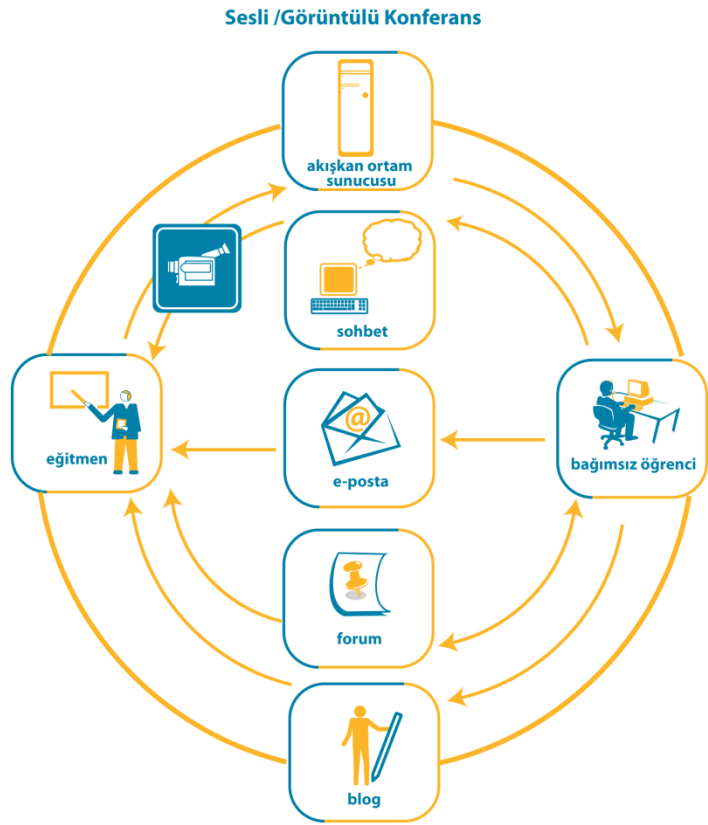
Yönlendirilmiş e-Öğrenme, kendi kendine öğrenme türünde bahsedilen web içeriği ile işbirliğine dayalı etkinlikleri içinde barındırır (Şekil 4). Diğer öğrencilerle iletişim kurmaya ve yönlendirmeye ihtiyaç duyan öğrenciler için uygundur. Yönlendirmeyi yapan kişi soruları yanıtlayabilir, problemlerin çözülmesine yardım eder ve bazen değerlendirme yapabilir. Ancak, içeriği öğretmek gibi bir rolü yoktur. Bu türde ödevler forum aracılığı ile iletilir.

Şekil 4 Yönlendirilmiş e-Öğrenme

1.3.3 Eğitimci Önderliğinde e-Öğrenme

Eğitmen önderliğindeki e-Öğrenme türünde öğretim, web teknolojileri ile gerçekleştirilir (Şekil 5). Bu süreçte sesli ve görüntülü konferans, sohbet, ekran paylaşımı ve beyaz tahta gibi gerçek zamanlı teknolojiler kullanılabilir. Eğitimci sesli ve görüntülü olarak slaytlar veya gösterimler eşliğinde içeriği aktarır. Öğrenciler sohbet ortamında veya e-posta ile soru sorabilirler. Alt yapıları uygunsa öğrenciler de sesli veya görüntülü konferansa katılabilir. Burada da ödevler foruma gönderilebilir veya e-posta ile alınabilir.

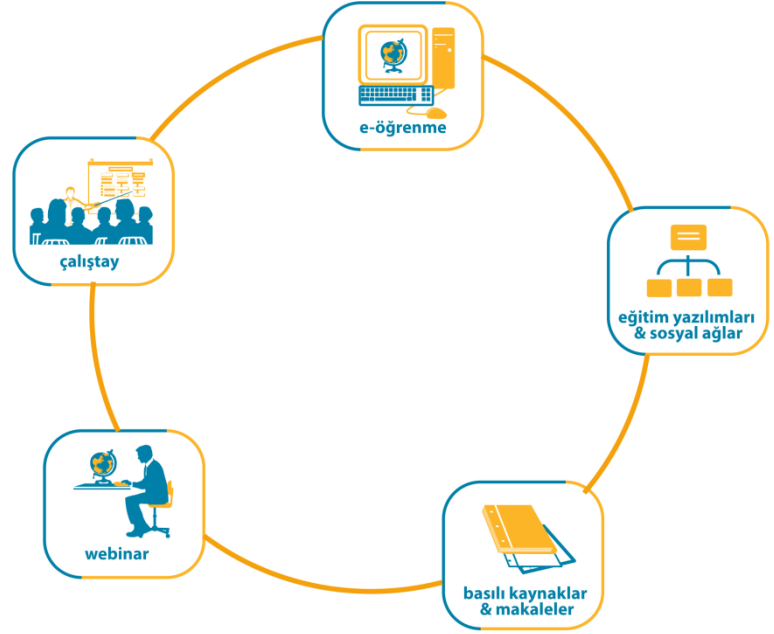

Şekil 5 Eğitimci Önderliğinde e-Öğrenme

1.3.4 Harmanlanmış Öğretim (yüz yüze + çevrimiçi)

Gelişen teknolojiler eğitim kurumlarında en genel anlamda üç yaygın biçimde kullanılmaktadır: Geleneksel öğretime destek, harmanlanmış eğitim ve e-Öğrenme.

Bu yaklaşımlar arasında harmanlanmış eğitim (blended learning), diğer iki yaklaşımın güçlü yönlerini bir araya getirdiği için en çok kabul gören ve yaygın olarak kullanılan yaklaşımdır (Horton, 2000). Karma öğretim olarak da bilinen harmanlanmış öğretim, sınıf ortamında kullanılan yaklaşımlarla web-tabanlı yaklaşımları bir araya getirmektedir (Şekil 6). Ders içeriği her iki yaklaşımla da aktarılabilmekte, öğretim süreci

Şekil 6 Harmanlanmış Öğrenme

gerçek veya sanal sınıfta gerçekleşebilmekte, eğitmen ve öğrenciler hem yüz yüze hem de çevrimiçi iletişim kurabilmektedirler. Ayrıca harmanlanmış öğretim ortamı, katılımcılara çeşitli iletişim olanakları ve öğretim materyallerine kolay erişim sağlamakta, eğitim-öğretim sürecinde herkese eşit haklar tanımakta ve teknolojik açıdan zengin bir içerik sunarak öğretimin kalitesinin artmasına neden olmaktadır (Anderson, 2008; Horton ve Horton, 2003; Rudestam ve Schoenholtz-Read, 2002; Rosenberg, 2001).

1.3.5 Bütünleşik e-Öğrenme

Bütünleşik e-Öğrenme anında öğretim sağlar. Seminer, çalıştay vb. etkinliklere katılabilirsiniz. Bilgisayar programları, yardım dosyaları, web sayfaları veya ağ uygulamaları içerisinde yer alabilir. Hatta elektronik performans destek sisteminin bir parçası bile olabilir. Bütünleşik e-Öğrenme acilen çözülmesi gereken problemleri olan kullanıcılara hitap eder. Genellikle, ilgili programla ilişkilendirilmiş olarak öğrencinin bilgisayarına yerleştirilmiştir. Örneğin yeni aldığımız bir yazıcıyı bilgisayara tanıtırken bir problem çıkarsa yardım mönüsünden gerekli adımlar takip edilerek problem çözülebilir veya yeni yüklenen yazılımın kullanılmasına ilişkin kısa bir öğretici yardımı alınabilir. Örneğin teknik bir sorun ilişkili forumlardan takip edilip çözüm anında öğrenilebilir.

1.3.6 Tele-Danışmanlık ve E-Koçluk

e-koçluk, en son teknolojileri kullanarak öğrenciye yol göstermek olarak tanımlanabilir. Elektronik ortamda danışmanlık hizmeti, video konferans, mesajlaşma, internet telefonları ve diğer paylaşım ve iletişim araçlarının kullanılması ile gerçekleştirilir. Öğrenciler, kitap veya diğer kaynaklarda bulamayacakları türden bilgileri, alanlarında deneyimli ve uzman kişilerden öğrenmeye çalışırlar.

1.4 e-Öğrenme Sürecinin Yararları ve Sınırlılıkları

e-Öğrenme sürecinin yararlı ve sınırlı yönlerine bakmadan önce, yüz yüze ve sanal öğrenme ortamları arasındaki farkları gözden geçirmek yararlı olacaktır.

e-Öğrenme nedir?	e-Öğrenme ne değildir?
Dallanmış – Öğrenciler hangi konuya ne zaman ve nasıl çalışacaklarına kendileri karar verir.	Doğrusal – Öğrenciler tüm konularda kendilerine öngörüldüğü şekilde adım adım ilerlerler.
Dinamik Bir Süreç – Öğrenci ve çevre değişkenleri doğrultusunda uyarlanmış, kişiselleştirilmiş ve sürekli değişebilen bir yapıdadır.	Statik Bir Süreç – Öğrenme önceden plânlandığı gibi sürekli aynı saatte ve yerde gerçekleşir.
Öğrenci Merkezli – İçerik ve erişime ilişkin etkileşim öğrenci kontrolündedir. Yansıtma ve uygulama olanağı vardır.	Eğitmen Merkezli – Dersin akışı, içerik, medya ve zamanlama tamamen eğitmen kontrolündedir.
Tekrar Kullanılabilir Nesneler – Anlamlı küçük birimler şeklinde hazırlanan içerik, farklı gereksinimler için farklı ortamlara dinamik bir şekilde uyarlanabilir.	Öğrenme Nesneleri – Bir ortama özgü bir materyalin kullanılması ile tekrar kullanılabilme olayı ortadan kalkmaktadır. Web standartlarının ve İYS'lerin kullanılması gerekir.
Informal – Öğrenmeler %70 oranında etkileşim yaşanan ortamlarda iş birliğine dayalı olarak gerçekleşmektedir.	Formal – Öğrenme düz anlatım ve sunular yoluyla gerçekleşmektedir.
Platform Bağımsız – Web ortamındaki farklı teknolojiler (XML, HTML, DHTML), PDA ve mobil uygulamalar gibi çok çeşitli ortamlar kullanılabilir.	Standartlar – Belirlenmiş standartlar ve ortamlar yoktur. Teknoloji kullanılmadan hazırlanan materyaller bile kullanılabilir.
Bilgi Yönetimi – Bilgiyi oluşturmak, saklamak ve dağıtmak için zengin ve esnek yapıdaki araçlar kullanılır. Araçlar öğrencilerin tercihleri doğrultusunda yapılandırılabilir.	ÖYS veya ÖİYS – Öğretimin idari boyutta ve içerik açısından yönetimi genellikle materyallerin gösterimi ile gerçekleşir. Öğrenme sürecinden çok öğrencilerin gözlenmesi önemlidir.
İlgili bir Topluluk – Aynı ilgi alanına sahip, iş birlikçi ve kişisel tercihleri doğrultusunda seçim yapmış bireyler grubudur.	Zorunlu bir Topluluk – Mecburen bir araya getirilmiş bireyler grubudur.
Hızlı Uygulama Geliştirme – Sürekli tekrarlanan ve güncellenen tasarım süreci.	Öğretim Sistemleri Tasarımı – Analiz, tasarım ve değerlendirme süreçlerine doğrusal yaklaşım.

Esnek bir öğrenme ortamı sunması, e-Öğrenmenin sağladığı önemli yararlarından biridir. Bir diğeri ise teknolojinin sunduğu olanakları kullanarak zengin ve çeşitli öğretim materyallerinden öğrenilebilmesidir. Zamandan ve mekândan bağımsız, kendi çalışma planını yaparak öğrenmek, hızlı dönüt alarak kendini geliştirebilme, istenilen konuları öğrenmek ve tüm bu süreci hayattaki diğer sorumlulukları yerine getirirken yapabilmek son derece yararlı bir süreçtir. Ancak, tabi ki bu süreçte de bazı güçlüklerle karşılaşılabilir. Sürece ilişkin olası yararlar ve sınırlılıklar öğrenci, öğretim elemanı ve kurumsal açıdan şu şekilde özetlenebilir:

1.4.1 e-Öğrenme'nin Yararları

Öğrenci Açısından

- Kendi hızında öğrenme
- İstediği zaman çalışabilme
- Bulunduğu yerden erişim
- 7/24 erişim
- İş birliğine dayalı öğrenme
- Sosyal öğrenme
- Etkileşim içinde olma (diğer öğrencilerle daha fazla)
- Kişisel çalışma planı oluşturabilme
- Ulaşım giderlerinin azalması
- İstediği kaynaktan öğrenme olanağı
- Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma becerisi kazanma
- Kendi öğrenme sorumluluğunu alma
- Çalışırken ve ailesine zaman ayırırken aynı zamanda öğrenim görebilme olanağı
- Bağımsız, istediği zaman istediği yerde öğrenebilme olanağı
- Kişisel disiplin çerçevesinde öğrenebilme
- Farklı türdeki öğretim materyallerinden öğrenebilme olanağı

Eğitmen Açısından

- Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma becerisi kazanma
- Farklı öğrenme stillerine uygun içerik ve etkinlikler sunabilme
- Ulaşım giderlerinin azalması
- Öğrenci-merkezli öğrenme ortamları sunma
- Eş-zamanlı ve farklı-zamanlı etkinliklerle öğrenme sürecini zenginleştirme
- Kişisel dönüt vererek daha etkili öğretebilme
- Kolay güncellenebilir ders içeriği

Kurum Açısından

- Süreç içerisinde eğitim giderlerinin azalması
- Çok fazla sayıda öğrenciye öğrenme olanağı sunabilme
- İçeriğin tutarlı bir biçimde iletimi
- Yeni teknolojilere dayalı öğrenme olanakları sağlama
- Fırsat eşitliği oluşturma
- Sanal kampüs ortamının yeterli olması

1.4.2 e-Öğrenme'nin Sınırlılıkları

Öğrenci Açısından

- Teknik zorluklar
- Teknik donanım, yazılım ve internet bağlantısı için bütçe ayrılması
- Teknik beceriler gerektirmesi
- Derslerin çalışma saatleri içerisinde gerçekleştirilmesi nedeniyle katılamama
- Teknik/idari problemlere hızlı çözüm bulamama
- Yetersiz ve sınırlı içerik sunumu

- Kaynak yetersizliği
- Gecikmeli dönüt alabilme

Eğitmen Açıısından

- Etkili bir e-eğitmen olmak için deneyim kazanma
- İçerik hazırlama konusunda güçlükler
- Kişisel dönüt sağlamak açısından çok daha fazla zaman harcama
- Yüz yüze dersle karşılaştırıldığında çok daha fazla zaman alma
- İş yükünde artış
- Planlı çalışma alışkanlığı olmayan öğrenciler
- Güdülenmesi ve sosyalleşmesi zor öğrenciler
- 7/24 ulaşılabilir olma
- Teknik beceriler gerektirmesi
- Teknik zorluklar
- Uygulama gerektiren durumların öğretim sürecinde zorluk yaşanması
- Öğrencilerin akademik olarak dürüst olmamaları
- Yüz-yüze iletişimin azalması
- Pasif öğrenciler
- Değerlendirme güçlüđu

Kurum Açıısından

- İçerik oluşturma ve iletim konusunda güçlükler
- İçerik oluşturma konusunda finansal giderlerin çokluğu
- Tüm öğrenme stillerini dikkate alan ortamlar ve içerik hazırlama
- Akreditasyon
- İnternet ve web servislerinin kesintisiz hizmet sunmasının sağlanması
- Güncel teknolojilerin kullanılması
- İnternet hız ve bağlantı konularında güçlükler
- Şifresiz iletişim ortamları
- Telif hakları
- İnternet trafiđi
- Destek personelinin yetersiz olması
- Stratejik planlama eksikliği
- Teknolojik altyapı yetersizliği

Eđitmenlerin e-Öğrenme sürecine daha fazla vakit ayırmaları, hatta zaman kavramını ortadan kaldırmaları beklenmektedir. Öğrenciler açısından ise e-Öğrenme, öğrencileri genellikle yetişkinler olduğu için, ailesine ve işine ayırdığı zaman dışında e-Öğrenme sürecine katılabilme fırsatı tanır. Finansal güçlük herkes için söz konusudur. Yetişkin öğrenci için fazladan bir masraf, kurum için ise büyük bir yatırım anlamına gelmektedir. Teknolojide yaşanan hızlı değişim nedeni ile teknolojik alt yapının sürekli güncellenmesi ve teknik destek sağlanması için yatırımın sürekli olması gerçeği de unutulmamalıdır.

Kurumsal olarak değişimi istememek, bir bütün olarak hareket etmemek ve hatta inanmamak, uygulamanın hayata geçmesine engel olacak önemli bir sorundur. Yanlış planlama ve yetersiz insan kaynağı yine uygulamanın başarılı olmasına engel olabilecek faktörlerdendir.

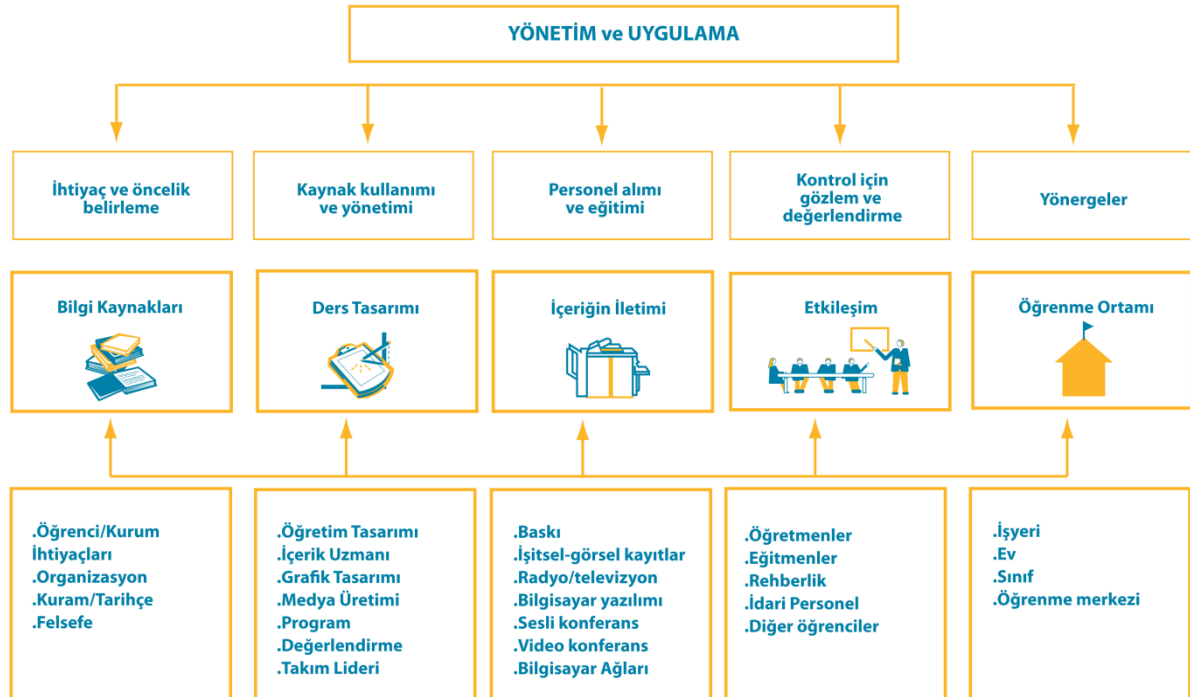

Howel, Saba, Lindsay ve Williams (2004), uygulamanın başarılı olabilmesi ve hatta başarılı olduğu durumda bu başarının sürekliliğinin sağlanması için, kesinlikle ödül ve teşvik sistemleri oluşturulması gerektiğini vurgulamaktadır. Kısaca e-Öğrenme sürecinin esnek, kolay erişilebilir, hesaplı ve etkili olduğu, güçlükleri kaldırmak için yeni fikirlerin ve çalışmaların sürdüğü söylenebilir.

1.5 e-Öğrenme için Sistem Modeli

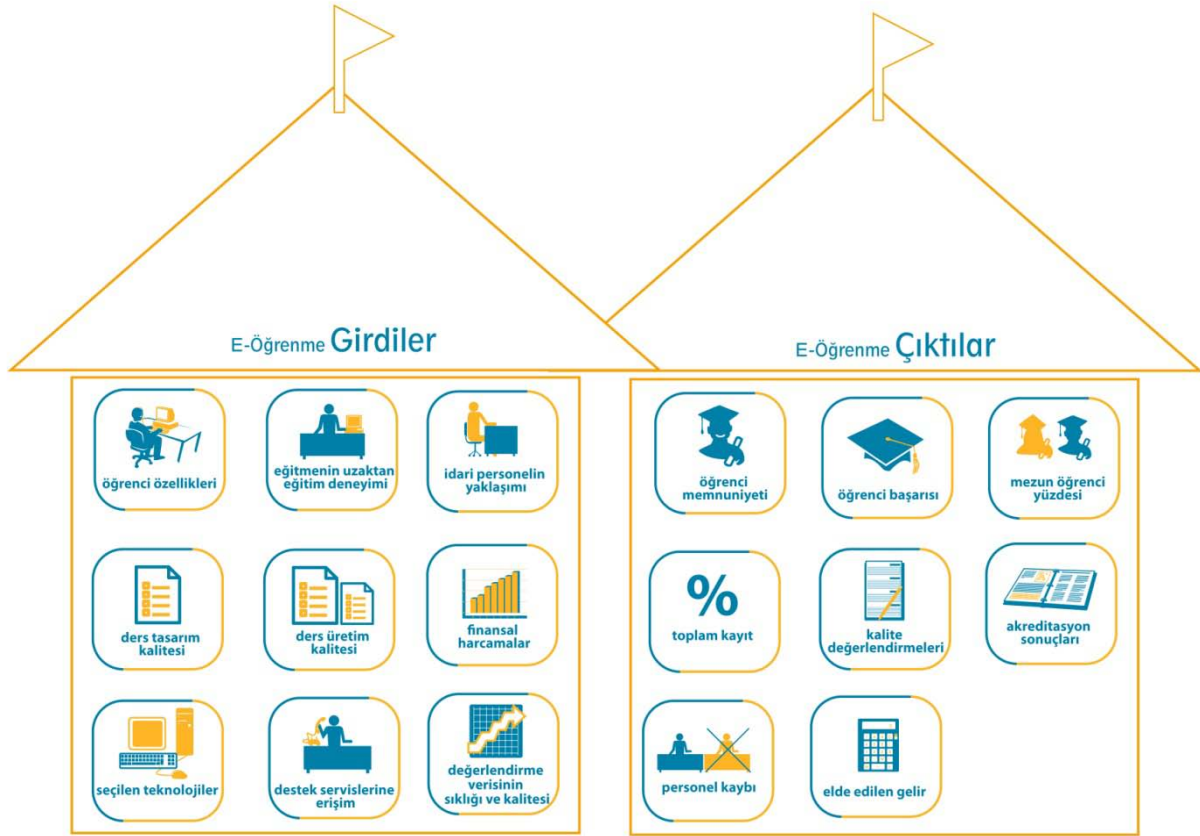
Moore ve Kearsley (2005) uzaktan eğitim için bir sistem modeli önermişlerdir. Sistem yaklaşımını daha iyi anlamak için eğitim sistemini örnek olarak ele alalım. Çok genel olarak baktığımızda eğitim sistemi, eğitim binaları, öğretim kazanımları, öğretim ortamları, öğretim araç-gereç ve teknolojileri, öğretmenleri, öğrencileri, etkili öğretim için işe koşulan kuramları, yöntem ve teknikleri, öğretim süreçleri, değerlendirme, yönetim ve destek mekanizmalarıyla bir sistemi oluşturmaktadır. Bu sistemin bütün parçaları birbiri ile uyum içerisinde çalışır ve birinde yaşanan sorun diğerlerini de etkiler. Bu sistem kendi içinde de alt sistemleri barındırır. Sistem iller, ilçeler, okul düzeyleri ve türleri olarak farklı alt sistemleri içerir. Her bir eğitim kurumu da kendi çapında bir sistem oluşturur. e-Öğrenme kavramına sistem yaklaşımı ile bakmak, her bir bileşenin önemini ve sürece katkısını anlamak, sürecin etkililiğini arttırmak için son derece gereklidir.

e-Öğrenme sürecini bileşenleri ile birlikte sunan uzaktan eğitim için önerilen bir model, Moore ve Kearsley (2005) tarafından ortaya konulmuştur. Şekil 7’de görülen bu modelde birbiri ile uyumlu çalışması gereken farklı parçalar bulunmaktadır. e-Öğrenme sürecinde şu ana kadar üzerinde durulan tüm detayların birbiri ile uyumlu bir şekilde planlanması, hazırlanması, yönetilmesi ve değerlendirilmesi ile ilgilenir. Burada kurumsal politikalar belirlenir, uygulamaya ilişkin değişkenler gözlenerek değerlendirilir.

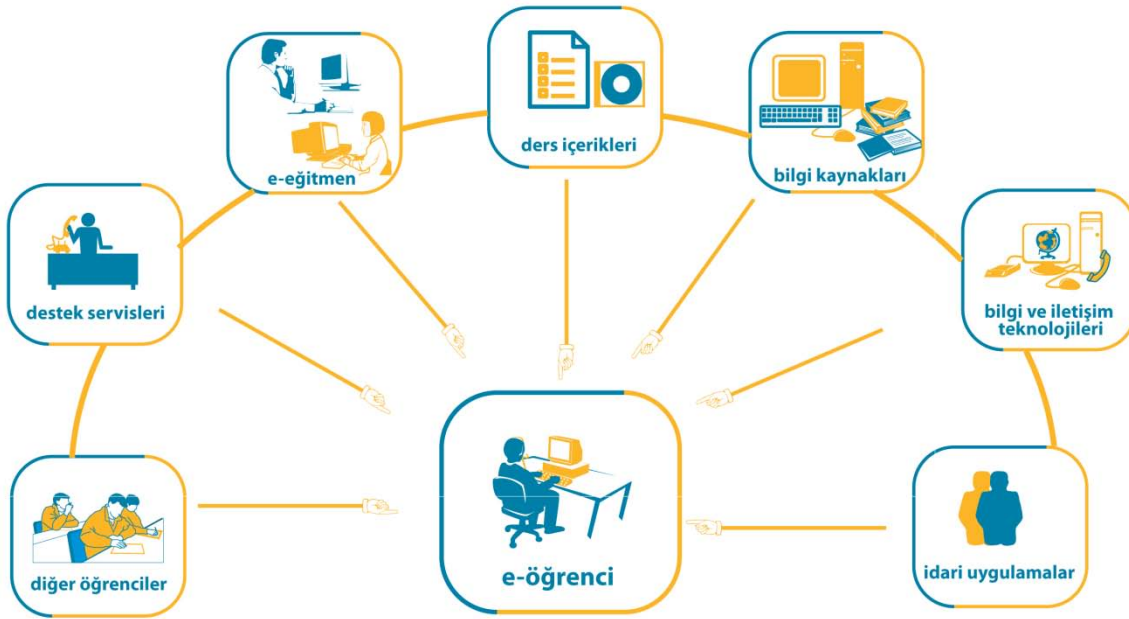
Şekil 7 Sistem Modeli (Moore & Kearsley, 2005)

e-Öğrenme sürecine ilişkin kaliteyi girdiler ve çıktılar açısından da gözlemlemek yararlı olacaktır. Sistemin genel girdileri göz önüne alınarak gözlenen çıktılar e-Öğrenme sürecinin genel başarısı hakkında bilgi verecektir (Şekil 8).

Şekil 8 e-Öğrenme Sürecinde Girdiler ve Çıktılar

e-Öğrenme süreci içerisinde öğrenciyi merkezde düşünürsek, sistem modelini temel alarak bileşenler arasındaki ilişkiyi aşağıdaki şekilde görüldüğü gibi açıklayabiliriz.

Şekil 9 Öğrenci Merkezli Öğretim Ortamı